

MIS KASU OLI ŠVEITSI VABAÜHENDUSTE FONDIST?

Šveitsi Vabaühenduste Fond (SVÜF) on SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital poolt koostöös Rahandusministeeriumi ja Siseministeeriumiga 2011-2015. aastal elluviidud meede. Toetati vabaühenduste (MTO) ja avaliku sektori partnerite (AVS) koostöös osutatavate sotsiaalteenuste ning sotsiaalseid probleeme ennetavate ja sotsiaalteenuste vajadust vähendavate teenuste arendamist.

SVÜF oli hästi rakendatud ja mitmekesiseid tegevusi võimaldav toetusmeede, mis aitas kaasa nii MTO-de ja AVS, peamiselt kohalike omavalitsuste (KOV-de) koostööle kui ka MTO-de suutlikkuse tõstmisele avalike teenuste osutamisel.

SVÜF numbrites:

- Meetme eelarve ca 2,3 MILJONIT EUROT + Eesti riigi kaasfinantseering 15%
- Meede 4,5 aastat, ühe suurprojekti kestus 13-18 kuud
- 3 väikeprojektide ehk äriplaani koostamise taotlusvooru (129 taotlust, 44% rahuldati)
- 4 suurprojektide ehk äriplaani elluviimise taotlusvooru (122 taotlust, 52% rahuldati)
- Keskmiselt 32 387 EUROT ühele suurprojektile teenuste arendamiseks ja pakkumiseks
- Meetme hindamine toimus 62 AVALIKE TEENUSTE OSUTAMISE PROJEKTI alusel
- 56 MTO-d sai suurprojektide voorust toetust
- 212 KOV-i ja 28 muud AVS-i (sh ministeeriumid, ametid) osalesid projektipartneritena

SVÜF-i toetatud projektid andsid vabaühendustele ja avaliku sektori organisatsioonidele eduka koostöö tegemiseks vajalikud alusteadmised ja kogemused.

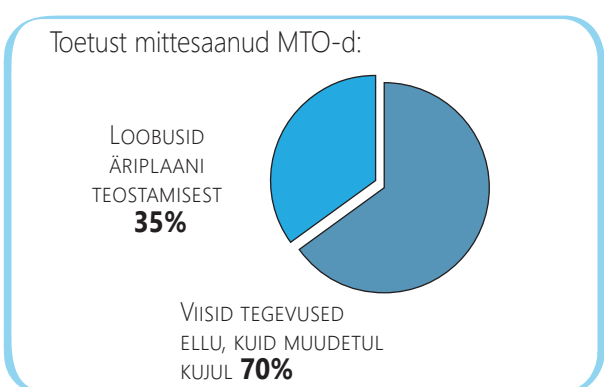
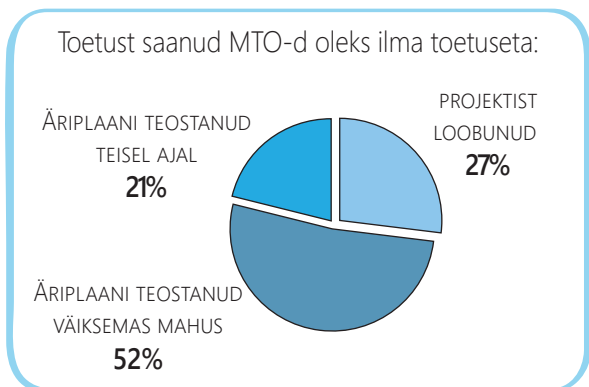
	MTO	AVS	Avalikud teenused
Lühiajaline mõju	AVS usalduse kasv MTO-desse; Tehtava analüüsimine; Võrgustumine; Paranenud äriplaneerimine; Isemajandamise võimekuse kasv	Aktiivsem kogukond; Teadlikkus kogukonna vajadustest ning MTO-de võimekusest valdkonda panustada	Avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi paranemine, sh teenuse saajate rahulolu kasv, uued kohalikele elanikele suunatud teenused
Pikaajaline mõju	Paremad vahendid/infrastruktuur teenuse osutamiseks	Koostöös valdkonna arendamine; Üldine teadlikkuse kasv koostöö vajalikkusest	

Õppetund: Avalike teenuste arendamine eeldab põhjalikku eeltööd ning AVS-i, MTO-de, sihtrühmade ja teiste seotud osapoolte koostööd – vajalik on täpne teadmine teenusvajadusest, sihtrühmast ja olemasolevatest teenustest.

Olulisemad üldised hindamise tulemused:

- Projektide tegevused on kooskõlas projektidele seatud eesmärkide, SVÜF-i eesmärkide ja riiklike prioriteetidega.
- Fondile püstitatud eesmärged ja hindamise käigus täpsustatud tulemusindikaatoreid võib üldjoontes täidetuks pidada.
- Äriplaani ja koostöös teenuse osutamise vajalikkus ei ole kõigile osapooltele arusaadav.
- SVÜF toetus on sageli olnud peamiseks ajendiks AVS-le, et astuda koostöösse MTO-dega.

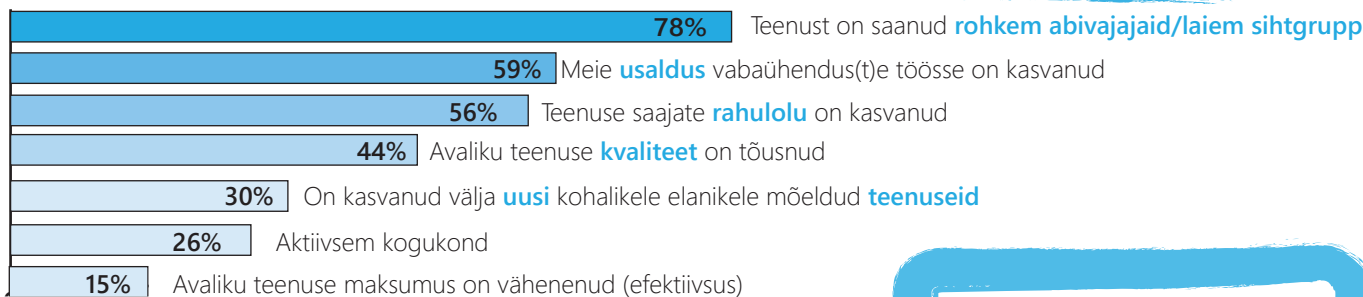
Ilma SVÜF-ita oleksid paljud tegevused jäänud ellu viimata või neid oleks ellu viidud väiksemas mahus.

	Projekt suurendas enim järgmisi teadmisi-oskusi:	Projekti mõju oli nõrk järgmistele teadmistele-oskustele:
MTO-d (vastanute %)	<ul style="list-style-type: none"> - Teenuste arendamine ja osutamine koostöös partneritega (97%) - Sihtrühma probleemidele sobivate lahenduste väljatöötamine (97%) - Sihtrühmade vajaduste ja probleemide väljaselgitamine (97%) - Sihtrühmani jõudmine, teenuse turundamine (97%) - Teenuse kvaliteedi hindamine (94%) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sihtrühmani jõudmine, teenuse turundamine (42%) - Teenuse kvaliteedi hindamine (30%) - Sihtrühmade vajaduste ja probleemide väljaselgitamine (24%)
AVS (vastanute %)	<ul style="list-style-type: none"> - Sihtrühmade vajaduste ja probleemide väljaselgitamine (100%) - Sihtrühma probleemidele sobivate lahenduste väljatöötamine (97%) - Teenuste arendamine ja osutamine koostöös partneritega (91%) 	<ul style="list-style-type: none"> - Strateegiline planeerimine ja äriplaneerimine (63%) - Teenuse kvaliteedi hindamine (57%) - Sihtrühmani jõudmine, teenuse turundamine (52%)

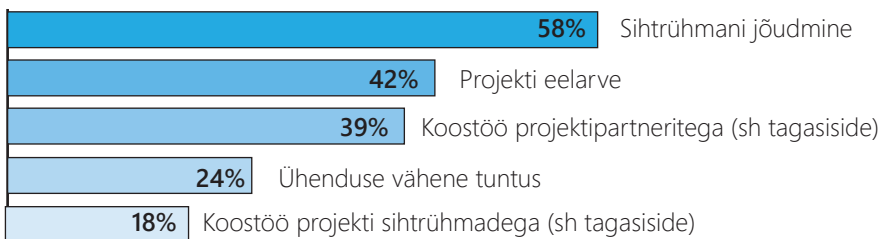
97% MTO-dest ja 66% AVS esindajatest leidis, et projekt **parandas oluliselt** nende teadmisi-oskusi teenuse osutamisest koostöös partneritega

1. AVS hinnang toetatud projekti mõjule ja saavutatud tulemustele:

Läbivalt paistis hindamisel silma ka osapoolte **puudulik eneseanalüüs**, mida parandas märgatavalt SVÜF programmis osalemine.

Olulisemad toetust saanud MTO-del esile kerkinud probleemid:

Olulisemad avaliku ja kolmanda sektori koostööd puudutavad hindamise tulemused:

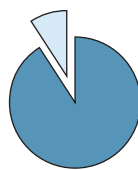
Toetust saanud ühenduste ja nende avaliku sektori partnerite koostöösuheteid võib iseloomustada **strateegilise partnerlusena**.

Koostöö seisneb peamiselt vastastikusel info jagamises, teenuste välja töötamises ja vastavalt koostöökokkuleppele teenuste osutamises ning teavitustegevuses.

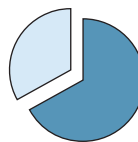
Vabähendus on teenuse peamine väljatöötaja ning **teenuse osutamiseks vajalike ressursside otsija**.

Sisulist koostööd ehk koostööd SVÜF projektiga seotud valdkonna arendamisel või õigusloomeprotsessis **tegid projekti käigus ligi pooled MTO-dest ja 11% AVS-dest**.

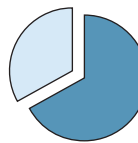
Vähem kui pooled MTO-d (46%) küsisid tehtule tagasisidet.

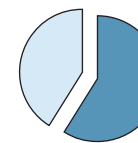
91% küsitlusele vastanud MTO-de hinnangul **suurenes tänu projektile koostöö** kohalike omavalitsustega mõnevõrra/oluliselt.

67% ühendustest tegi projekti järgselt regulaarset **koostööd esialgselt enamate** avaliku sektori partneritega.

67% MTO-dest oli **avaliku sektori poolsete tegevustulude osakaal projektijärgselt suurem**.

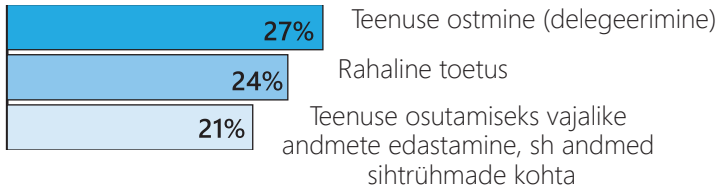

Intervjueeritud ning **59%** AVS-dest leidsid, et projekti raames avalike teenuste osutamine **tõstis nende usaldust vabähenduste töösse**.

AVS hinnangul olid nende kõige olulisemad rollid toetatud projektides:

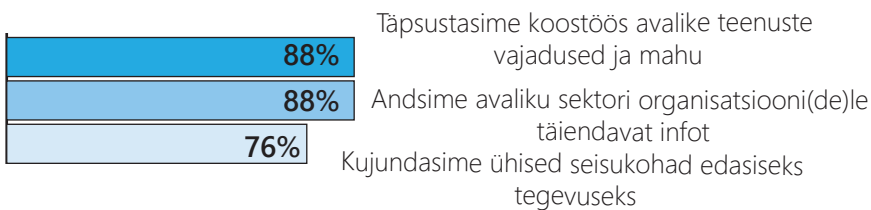
- Vabaühendusele teenuse sihtrühma kohta andmete andmine/vahendamine (74%)
- Rahaline toetus, projekti omafinantseeringu katmine (71%)
- Üldise nõu ja suuniste andmine projekti elluviimiseks (54%)

Millisest avaliku sektori organisatsiooni(de) poolsest tegevusest tundsate projekti elluviimisel enim puudust?

Milles seisnes projekti raames toimunud koostöö AVS-ga (MTO-de hinnang)?

Märkida võis kõik sobivad variandid.

Vaid 9% AVS-i esindajatest pidas teenuse äriplaani koostamise panustamist enda oluliseks rolliks.

Vastuolulised kogemused

88% AVS-dest pidas üheks enda olulisemaks rolliks **info andmist**, kuid 21% MTO-dest tundis, et ei saanud teenuse osutamiseks vajalikke andmeid.

AVS-dest 71% pidas üheks enda oluliseks rolliks MTO **rahalist toetamist**, kuid 24% toetust saanud MTO-dest tundis projekti elluviimisel enim puudust rahalisest toetusest.

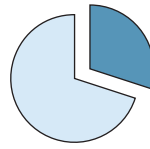
Nii toetust saanud MTO-d kui AVS-d hindavad projekti jooksul loodud koostöösuhteid üldjuhul kõrgelt. Siiski tunnetas 72% veebiküsitlusele vastanud MTO-dest, et **vastutus teenuse osutamise eest jäeti vaid ühendusele**. Samas on AVS-il vastutus oma elanike ees leida lahendusi nende vajaduste rahuldamiseks ja heaolu tagamiseks. Fond küll ajendab koostööd tegema, kuid **koostöö ei pruugi olla alati sisuline** või vastata kõigi osapoolte vajadustele ja ootustele.

Olulisemad avalike teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust puudutavad hindamise tulemused:

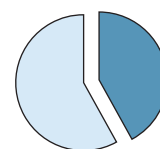
- SVÜF-il on **oluline, kuid pigem lühiajaline mõju** teenuste kättesaadavusele ja kvaliteedile.
- Projektist saadud teadmised, oskused ja kogemused löid **eeldused potentsiaalsete pikaajaliste mõjude avaldumiseks**.
- Projekt aitas kaasa **uute kohalikele elanikele suunatud teenuste tekkele**.
- Uute teenuste tekkele kaasa aitamiseks tuntakse puudust ka teiste teenuse/innovatsiooni arengutsükli osade või nende eelduste – koostöö loomine, ideede genereerimine jne – otsesemast toetamisest.

27% MTO-dest töötas projekti jooksul koostöös AVS-ga välja uusi valdkondlikke algatusi

30% AVS-dest leidis, et koostööst MTO-ga on kasvanud välja uusi kohalikele suunatud teenuseid

42% MTO-dest teeb AVS-ga koostööd uute tegevuste välja töötamiseks/ osutab uusi teenuseid

Olulisemad jätkusuutlikkust puudutavad hindamise tulemused:

- SVÜF on ainus meede, kus vabaühendustel oli võimalik toetust taotleda nii mitmekesisteks ja kompleksseteks tegevusteks, mis on suunatud vabaühenduste ja AVS koostööle avalike teenuste osutamisel.
- Äriplaani ja koostööpartnerite olemasolu nõue aitasid kaasa projektide jätkusuutlikkusele.
- Fondi toel loodud koostöösuhted või oskus koostöösuhteid luua püsivad ka pärast projekti lõppu.
- Vabaühenduse ja tema pakutavate teenuste **jätkusuutlikkus sõltub** suuresti **tegevusvaldkonnast**, tegutsemispiirkonnas **kehtivatest rahastamise tingimustest** ja nii ühenduse kui avaliku sektori partnerite **võimekusest** koostöö, teenuse osutamise ja delegerimise osas.

KUIDAS EDASI? Olulisemad tähelepanekud/soovitused erinevatele osapooltele avaliku ja kolmanda sektori koostöö arendamisel

(Sarnase meetme) Rakendajale	<ul style="list-style-type: none"> - Paindlikkus on üks olulisematest fondi rakendamise eduteguritest. - Seada hindamist lihtsustavaid mõõdetavaid eesmärgi ja indikaatoreid. - Meetme info edastada kõigile, sh potentsiaalsetele projektide partneritele. - Pöörata tähelepanu vabaühenduste üdise võimekuse tõstmisele, MAK struktuuri efektiivsemale kasutamisele.
Riigile	<ul style="list-style-type: none"> - Vajalik on avaliku ja kolmanda sektori koostöö teema aktuaalsena hoidmine ning vastava teadlikkuse ja suutlikkuse arendamiseks võimaluste leidmine. - Oluline on leida täiendavaid vahendeid SVÜF-ile sarnaste toetusmeetmete rakendamiseks ka tulevikus. - KODAR 2015-2020 Eesmärk 2 „Kodanikuühenduste mõju ühiskondlike probleemide ennetamisele ja lahendamisele“ realiseerimine on olulise tähtsusega.
AVS-dele	<ul style="list-style-type: none"> - Vabaühendustega koostöös on ka piiratud finantstingimustes võimalik lahendada omavalitsuse ees seisvaid probleeme. - Vajalik on koostöövõimaluste parem teadvustamine ning aktiivsem AVS poolne panustamine edukate koostöösuhete loomisesse ja hoidmisse. - Vajalik on teadvustada teenuse kvaliteedi hindamist ja AVS rolli teenuse kvaliteedi tagamises. Avaliku teenuse pakkumise eest vastutab avalik sektor. - Vajalik on osapoolte aktiivne kaasamine pikaajaliste plaanide tegemisse, sh koostöövõimaluste otsimine vabaühendustega.
MTO-dele	<ul style="list-style-type: none"> - Eduka projekti ja teenuse eelduseks on läbi mõeldud äri- ja turundusplaan. - Vajalik on koosloomena teenuste väljatöötamine ja arendamine.
Maakondlikele arenduskeskustele (MAK)	<ul style="list-style-type: none"> - MAK-ide roll vabaühenduste ja AVS nõustamisel, vajaliku info levitamisel ning osapoolte kokkuvõimisel peaks olema aktiivsem.

MAK võrgustiku potentsiaal avaliku ja kolmanda sektori nõustamisel ning koostöö arendamisel on **alakasutatud**.

Eriti oluline on MAK roll perifeersimate vähemvõimekamate piirkondade arengule kaasa aitamises.

Loe analüüsiaruannet siit: www.kysk.ee/vyf